

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 434/2023-27

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miroslava Duriša a sudcov Ladislava Duditša (sudca spravodajca) a Libora Duľu v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED], zastúpeného Advokátskou kanceláriou prof. JUDr. Ján Klučka, CSc., s. r. o., Ku potoku 4, Košice, IČO 54 725 542, v mene ktorej koná prof. JUDr. Ján Klučka, CSc., advokát, proti postupu Mestského súdu Košice v konaní vedenom pod sp. zn. K2-12 C 84/2020 takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Mestského súdu Košice v konaní vedenom pod sp. zn. K2-12 C 84/2020 **boli porušené** základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Mestskému súdu Košice **p r i k a z u j e**, aby v konaní vedenom pod sp. zn. K2-12 C 84/2020 konal bez zbytočných prietahov.
3. Sťažovateľovi **p r i z n á v a** finančné zadosťučinenie v sume **1 000 eur**, ktoré **j e** Mestský súd Košice **p o v i n n ý** zaplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Mestský súd Košice **j e p o v i n n ý** nahradiť sťažovateľovi trovy právneho zastúpenia v sume **796,28 eur** a zaplatiť ich právnemu zástupcovi sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
5. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 4. júla 2023 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48

ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Mestského súdu Košice (ďalej len „mestský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. K2-12 C 84/2020 (ďalej len „napadnuté konanie“). Sťažovateľ žiada, aby ústavný súd prikázal mestskému súdu konať v napadnutom konaní bez zbytočných prietahov. Zároveň žiada o priznanie finančného zadost'učinenia vo výške 3 500 eur a náhrady trov konania.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že predmetom napadnutého konania je náhrada nemajetkovej ujmy vo výške 5 000 eur s príslušenstvom, pričom sťažovateľ vystupuje v procesnom postavení žalobcu. Napadnuté konanie sa začalo podaním žaloby 18. novembra 2020 na Okresnom súde Košice II (ďalej len „okresný súd“) a od 1. júna 2023 prebieha na mestskom súde. Do dňa podania ústavnej sťažnosti nebolo v napadnutom konaní právoplatne rozhodnuté.

3. Uznesením ústavného súdu č. k. IV. ÚS 434/2023-14 z 5. septembra 2023 bola ústavná sťažnosť prijatá na ďalšie konanie v celom rozsahu.

II.

Argumentácia sťažovateľa

4. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti zrekapituloval doterajší priebeh napadnutého konania a v podstatnom uviedol, že napadnuté konanie je poznačené nečinnosťou mestského súdu, pričom nielenže nie je vo veci právoplatne rozhodnuté, ale vo veci nebolo nariadené ani jediné pojednávanie. Nečinnosťou mestského súdu tak dochádza k zbytočným prietahom v napadnutom konaní a právna neistota sťažovateľa neustále trvá.

5. Napadnuté konanie nie je podľa sťažovateľa poznačené právnou ani faktickou zložitosťou. Aj keď predmet sporu je do určitej miery špecifický, vzhľadom na uplatnený nárok žalobcu z titulu porušenia únieového práva a prípadnú zložitosť právneho posúdenia veci je nevyhnutné uviesť, že konajúci sudca sa otázkou uplatneného nároku dosiaľ ani nezaoberal. Podľa sťažovateľa pritom sudca predstavuje najsilnejšiu autoritu v okruhu osôb znalých práva, a teda je nutné predpokladať, že žalobu a na ňu sa vzťahujúce právne predpisy náležite naštuduje a pripraví sa na prejednanie veci. Sťažovateľ si dovoľuje na tomto mieste uviesť aj skutočnosť, že v obsahovo totožných sporoch už disponuje niekoľkými právoplatnými rozhodnutiami súdu druhej inštancie, čo znamená, že vo veci konajúcemu súdu je už k dispozícii judikatúra k problematike, ktorá je predmetom sporu.

6. Sťažovateľ je toho názoru, že svojím správaním neprispel k celkovej dĺžke napadnutého konania a nevyvíjal žiadnu procesnú aktivitu, ktorá by mohla byť vnímaná ako obštrukcie, prípadne iné sťaženie postupu súdu. Podľa názoru sťažovateľa je jednoznačné, že zbytočné prietahy spôsobil v napadnutom konaní výlučne mestský súd.

III.

Vyjadrenie mestského súdu a replika sťažovateľa

III.1. Vyjadrenie mestského súdu:

7. Na výzvu ústavného súdu písomne reagovala podpredsedníčka mestského súdu, ktorá vo svojom vyjadrení uviedla chronologický prehľad procesných úkonov vykonaných v napadnutom konaní.

Nadväzujúc na to, konštatovala, že je nutné pripustiť prietahy zo strany súdu v období od 20. marca 2021 do 5. januára 2023. Vzhľadom na uvedené časové obdobie uznaných prietahov v napadnutom konaní podpredsedníčka mestského súdu považuje požadované finančné zadostučinenie za neprimerane vysoké a neadekvátne aj s prihliadnutím na ustálenú prax ústavného súdu. Zároveň poukázala na skutočnosť, že sťažovateľ nepodal sťažnosť na prietahy predsedovi okresného (momentálne mestského) súdu.

III.2. Replika sťažovateľa:

8. Sťažovateľ vo svojej replike v podstatnom uviedol, že mestský súd relevantne nevyvrátil skutočnosti tvoriace ťažisko argumentácie uvedenej v ústavnej sťažnosti a sám pripustil prietah v období od 20. marca 2021 do 5. januára 2023. Sťažovateľ konštatoval, že sa svojou žalobou v napadnutom konaní domáha priznania nemajetkovej ujmy, čím vymedzuje aj špecifickú povahu súdneho sporu, ktorá predpokladá osobitnú rýchlosť konania a rozhodovania konajúceho súdu. Sťažovateľ si svojou žalobou uplatňuje nárok proti štátu z dôvodu, že následkom porušenia práva Európskej únie mu ako žalobcovi vznikla nemateriálna ujma (škoda), pričom ujma (škoda) je v ponímaní úijného práva chápaná, ako následok v materiálnej aj nemateriálnej sfére, avšak *de facto* vždy ide o priamy zásah do osobnej integrity sťažovateľa. Je preto legitímnou požiadavkou sťažovateľa dosiahnuť právoplatné rozhodnutie vo veci v primeranej lehote v súlade so všeobecnou požiadavkou rýchlosti a hospodárnosti súdneho konania.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

9. Ústavný súd podľa § 58 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ústavnou sťažnosťou a so stanoviskami účastníkov konania, ako aj s obsahom spisu všeobecného súdu dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci, a preto pristúpil k posúdeniu veci samej.

10. Podstata námietok sťažovateľa v súvislosti s namietaným porušením jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je založená na tvrdení o dlhodobej nečinnosti okresného súdu (v súčasnosti mestského súdu) v napadnutom konaní.

11. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru), ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou spravidla zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú (i) právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, (ii) správanie účastníka súdneho konania a (iii) postup samotného súdu. V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) v rámci prvého kritéria ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa.

12. Pokiaľ ide o kritérium právnej a faktickej zložitosti veci, ústavný súd konštatuje, že predmetné konanie spadá pod bežnú a pravidelnú rozhodovaciu prax všeobecných súdov, zvýšená náročnosť nevyplýva napokon ani z vyjadrenia podpredsedníčky mestského súdu. Ústavný súd pripúšťa určitú

osobitnú zložitost' napadnutého konania, keďže sťažovateľ sa domáha uplatnenia nároku z titulu porušenia únieového práva.

13. Pri hodnotení druhého kritéria ústavný súd tiež konštatuje, že z chronologického prehľadu úkonov predložených mestským súdom nevyplýva okolnosť nasvedčujúca tomu, že by sťažovateľ ako strana sporu svojím správaním ovplyvnil celkovú dĺžku napadnutého konania. Ústavný súd súhlasí s argumentáciou sťažovateľa, že podanie sťažnosti na priet'ahy predsedovi súdu nie je v súlade s judikatúrou ESLP podmienkou na podanie ústavnej sťažnosti, demonštruje však jeho procesnú aktivitu a záujem o rýchle prerokovanie podaného návrhu. Podľa názoru ústavného súdu sťažnosť na priet'ahy má potenciál odstrániť zbytočné priet'ahy v konaní dohľadom predsedu súdu nad plynulosťou konania. Ústavný súd preto aj uvedenú skutočnosť zohľadňoval pri rozhodovaní o výške primeraného finančného zadosť'učinenia.

14. Tretím hodnotiacim kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval, či došlo k porušeniu označených práv sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru, bol postup okresného (v súčasnosti mestského) súdu v napadnutom konaní. V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje na čl. 17 základných princípov Civilného sporového poriadku, v zmysle ktorého súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným priet'ahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb. Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

15. V posudzovanom prípade ústavný súd konštatuje, že v súlade s judikatúrou ESLP možno celkovú dĺžku napadnutého konania v trvaní 3 rokov označiť ako hraničnú. Ústavný súd však vzal do úvahy takmer dvojročnú absolútnu nečinnosť mestského súdu, ktorú vo svojom vyjadrení napokon sám pripustil, keďže v napadnutom konaní nevykonal žiaden procesný úkon a dopustil sa zbytočných priet'ahov od 20. marca 2021, keď sťažovateľ na základe jeho výzvy zaplatil súdny poplatok, až do 5. januára 2023, keď uznesením zaslal žalobu na vyjadrenie žalovanému.

16. Berúc do úvahy všetky už uvedené argumenty, ústavný súd rozhodol, že mestský súd v napadnutom konaní porušil základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (výrok 1). Vzhľadom na to, že vo veci dosiaľ nebolo právoplatne rozhodnuté, ústavný súd prikázal mestskému súdu, aby v zmysle čl. 127 ods. 2 druhej vety ústavy vo veci konal bez zbytočných priet'ahov (výrok 2).

V.

Priznanie primeraného finančného zadosť'učinenia

17. V prerokúvanom prípade prichádza do úvahy priznanie finančného zadosť'učinenia. Cieľom primeraného finančného zadosť'učinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (m. m. napr. IV. ÚS 210/04, IV. ÚS 302/2020). Ústavný súd v okolnostiach prerokúvanej veci prihliadol najmä na celkovú dĺžku napadnutého konania, ako aj skutočnosť, že mestský súd bol vo veci takmer 2 roky dlhodobo nečinný. Ústavný súd taktiež

prihliadol aj na to, že sťažovateľ neurogoval rozhodnutie vo veci prostredníctvom sťažnosti na prietáhy predsedovi okresného/mestského súdu. V týchto okolnostiach ústavný súd považuje za primerané priznanie finančného zadost'učinenia vo výške 1 000 eur pre sťažovateľa, ktoré bude povinný uhradiť mestský súd v zmysle § 135 ods. 1 zákona o ústavnom súde do 2 mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu (výrok 3). V prevyšujúcej časti návrhu sťažovateľa na priznanie primeraného finančného zadost'učinenia ústavný súd nevyhovet (výrok 5).

VI. Trovy konania

18. Ústavný súd priznal sťažovateľovi náhradu trov konania v sume 796,28 eur v súlade s vyhláškou Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“), a to za 3 úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia, písomné podanie ústavnej sťažnosti a replika sťažovateľa) podľa § 13a ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky. Základná sadzba odmeny za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2023 je vo výške 208,67 eur a hodnota režijného paušálu je vo výške 12,52 eur, čo spolu činí sumu 663,57 eur. K uvedenej sume je potrebné pripočítať príslušnú dvadsaťpercentnú daň z pridanej hodnoty, keďže právny zástupca sťažovateľa je registrovaným subjektom pre jej platbu. Vzhľadom na uvedené ústavný súd vo veci náhrady trov konania sťažovateľa rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 4 výroku tohto nálezu. Priznanú náhradu trov konania je mestský súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 Civilného sporového poriadku) v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 27. septembra 2023

**Miroslav Duriš
predseda senátu**